

Výklad právních předpisů, přepravní smlouva

Autonomnímu výkladu pojmu přepravní smlouvy ve smyslu Úmluvy CMR odpovídá závazek dopravce přepravit (za podmínek čl. 1 odst. 1 Úmluvy CMR) zásilku za úplaty na vlastní odpovědnost, nikoli však nutně osobně. Dopravce se tedy ve smlouvě musí zavázat, že za provedení přepravy zodpovídá, nikoliv že pouze zajistí přepravu zásilky prostřednictvím jiné osoby; v tom případě by se jednalo o zasílatele či jiného obstaravatele. Vlastní odpovědnost znamená, že dopravce má podle smlouvy odpovídat protistraně za uskutečnění plnění, tj. za dodání zásilky příjemci v souladu se smlouvou, tj. řádně a včas, přičemž v pochybnostech má být daná smlouva posouzena jako smlouva o přepravě ve smyslu Úmluvy CMR. Zda závazek dopravce odpovídá v jednotlivém případě výše uvedenému, je třeba zjistit výkladem konkrétní smlouvy. Vzhledem k tomu, že Úmluva CMR neobsahuje vlastní interpretační pravidla, použijí se výkladová ustanovení konkrétního národního právního řádu.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky č.j. 31 Cdo 1163/2025-495 ze dne 10.9.2025)

Nejvyšší soud rozhodl ve věci žalobkyně L. N., zastoupené Mgr. F.S., advokátem se sídlem v O., proti žalované MOE Einkaufsservice & Logistik GmbH, se sídlem v R., Spolková republika Německo, zastoupené Mgr. Ing. T.V., advokátem se sídlem v P., o zaplacení 29 820 EUR s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu v Olomouci pod sp. zn. 12 C 173/2017, o dovolání žalované proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 22. 6. 2023, č. j. 75 Co 65/2023-436, tak, že rozsudek Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 22. 6. 2023, č. j. 75 Co 65/2023-436, a rozsudek Okresního soudu v Olomouci ze dne 14. 10. 2022, č. j. 12 C 173/2017-386, se zrušují a věc se vrací Okresnímu soudu v Olomouci k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

1. Žalobkyně se v řízení na žalované domáhala zaplacení částky v celkové výši 29 820 EUR s příslušenstvím jako dlužného přepravného. Tvrdila, že mezi účastnicemi bylo uzavřeno celkem 37 smluv o přepravě, na jejichž základě žalobkyně pro žalovanou provedla mezinárodní přepravy zásilek, které však žalovaná neuhradila.

2. Okresní soud v Olomouci jako soud prvního stupně rozsudkem ze dne 14. 10. 2022, č. j. 12 C 173/2017-386, uložil žalované povinnost zaplatit žalobkyni částku v celkové výši 29 820 EUR s příslušenstvím (výrok I) a rozhodl o náhradě nákladů řízení (výrok II).

3. Podle skutkových zjištění soudu prvního stupně si žalovaná u žalobkyně za předem sjednaných podmínek objednala na jaře 2016 celkem 37 mezinárodních přeprav zboží (zásilek). Bylo sjednáno a obvyklým způsobem prováděno, že řidiči „firem“ zajištěných žalobkyní přijeli do sídla společnosti MOE INDUSTRIES s.r.o. v Kolíně, kde provedli nakládku zboží, obdrželi obvyklé doklady včetně CMR listů, které si následně nechali potvrdit v místech vykládky zboží, jež se nacházela ve Švédsku, Francii, Německu, Nizozemí a Belgii. Žalobkyně poté provedení přepravy vyúčtovala žalované fakturou, kterou doplnila potvrzenými doklady, a zaslala je dle dohody žalované na e-mailové adresy žalované ve Spolkové republice Německo. Po provedení kontroly faktur ze strany žalované měly být

pohledávky zaplacený v době splatnosti tak, aby žalobkyně mohla z jejich úhrad vyplatit zajištěné přepravní „firmy“. Žalovaná však předmětné faktury neuhradila.

4. Z hlediska právního posouzení věci soud prvního stupně odkázal na čl. 1 odst. 1 Úmluvy o přepravní smlouvě v mezinárodní silniční nákladní dopravě (CMR), publikované jako vyhláška ministra zahraničních věcí ze dne 27. 11. 1974 pod č. [11/1975](#) Sb., dále jen „Úmluva CMR“, a na ustanovení § 2555 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku (dále jen „o. z.“), jež upravuje přepravní smlouvu. K tomu uvedl, že si žalovaná u žalobkyně objednala přepravu, tato přeprava byla pro žalovanou provedena, avšak žalovaná za ni žalobkyni ničeho nezaplatila. Podle soudu prvního stupně je zcela zřejmé, že žalobkyně v rámci svých živnostenských oprávnění podnikala jako zprostředkovatel mezi objednatelem (žalovanou) a konkrétními dopravci, kteří jednotlivé přepravy prováděli svými vozidly pro žalobkyni jako speditéra. Žalobkyně tedy poskytovala speditérské služby, a tyto ve všech případech řádně zajistila a žalované vyúčtovala. K námitce promlčení uplatněných nároků soud prvního stupně s odkazem na čl. 32 Úmluvy CMR uvedl, že nároky promlčené nejsou, neboť promlčecí lhůta jednoho roku v situaci, kdy přepravní smlouvy byly uzavírány těsně před uskutečněním přeprav, dosud neuplynula. Soud prvního stupně neměl za důvodnou ani námitku žalované spočívající v nedostatku její pasivní věcné legitimace, neboť z provedeného dokazování podle něj vyplynulo, že objednatelem předmětných přeprav byla žalovaná. Žalobě tak v plném rozsahu vyhověl.

5. Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci jako soud odvolací k odvolání žalované napadeným rozsudkem potvrdil rozsudek soudu prvního stupně (výrok I rozsudku odvolacího soudu) a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení (výrok II rozsudku odvolacího soudu).

6. Odvolací soud se ztotožnil se skutkovými závěry soudu prvního stupně, jakož i s jím provedeným právním posouzením věci. Odvolací soud shledal, že soud prvního stupně věc posoudil po právní stránce správně, přičemž ve vztahu k žalované vznesené námitce promlčení odkázal na odůvodnění prvostupňového rozsudku a konstatoval, že soud prvního stupně ve věci správně aplikoval Úmluvu CMR a řádně se vypořádal se všemi námitkami žalované. Rozsudek soudu prvního stupně proto jako věcně správný potvrdil.

II. Dovolání a vyjádření k němu

7. Rozsudek odvolacího soudu napadla žalovaná v celém rozsahu dovoláním, v němž namítla, že soudy nižších stupňů pochybily, jestliže projednávanou věc posuzovaly podle Úmluvy CMR, ačkoliv v řízení bylo zjištěno, že jednotlivé mezinárodní přepravy neprovedla sama žalobkyně, ale jí zajištěné dopravní společnosti, a žalobkyně tudíž nebyla dopravcem, nýbrž toliko zasílatelem. Právní vztah účastnic proto podle žalované nebylo namísto posuzovat podle Úmluvy CMR, neboť mezi účastnicemi nebyla uzavřena smlouva přepravní, ale smlouva zasílatelská, jež se však Úmluvou CMR neřídí. Žalovaná měla za to, že na projednávanou věc měl být správně aplikován článek 4 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I), dále jen „nařízení Řím I“, a v souladu s ním pak ustanovení (českého) občanského zákoníku upravující zasílatelskou smlouvu. Právní posouzení věci soudy nižších stupňů je proto podle žalované nesprávné. Přípustnost dovolání žalovaná spatřovala v tom, že se odvolací soud při řešení otázky kvalifikace právního vztahu mezi účastnicemi řízení (smluvního typu) odchýlil od ustálené judikatury Nejvyššího soudu, na niž v dovolání odkázala (včetně rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 16. 7. 2019, sp. zn. 32 Cdo 1906/2019).

8. Žalovaná dále v dovolání namítla, že rozsudky soudů nižších stupňů jsou nepřezkoumatelné, neboť neobsahují takřka žádné právní posouzení věci. Odvolací soud se podle žalované navíc nevyřadil s

jejími odvolacími námitkami a uvedl v podstatě pouze to, že se ztotožňuje s právními závěry soudu prvního stupně. Soud prvního stupně však ve svém rozsudku toliko zmínil, že věc posoudil podle Úmluvy CMR a občanského zákoníku, a to bez podrobnějšího právního posouzení věci. Žalovaná dále namítla, že soudy nižších stupňů se nijak nevypořádaly s jejím důkazním návrhem směřujícím k prokázání rozporů ve svědeckých výpovědích M. B. a B. N., a měla konečně rovněž za to, že při hodnocení v řízení provedených důkazů (svědeckých výpovědí) postupovaly soudy v rozporu s procesními předpisy a judikaturou Nejvyššího soudu.

9. Žalobkyně se k dovolání žalované nevyjádřila.

III. Přípustnost dovolání

10. Tříčlenný senát soudního oddělení č. 23, který měl podle rozvrhu práce Nejvyššího soudu dovolání projednat a rozhodnout o něm, dospěl při posouzení otázky, zda mezi účastníky došlo k uzavření přepravní smlouvy, či smlouvy zasilatelské, jež se neřídí Úmluvou CMR, k závěru odlišnému, než ze kterého vychází rozsudek velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 10. 10. 2012, sp. zn. 31 Cdo 488/2010, uveřejněný ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod číslem 20/2013 (dále jen „R 20/2013“), jakož i na něj navazující judikatura (srov. například rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 7. 2019, sp. zn. 32 Cdo 1906/2019). Z toho důvodu senát soudního oddělení č. 23 rozhodl o postoupení věci [podle § 20 zákona č. [6/2002](#) Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů] velkému senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu (dále jen „velký senát“). Velký senát pak věc projednal a rozhodl o ní v souladu s ustanoveními § 19 a § 20 odst. 1 uvedeného zákona.

11. Nejvyšší soud v dovolacím řízení postupoval a o dovolání rozhodl podle zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném od 1. 1. 2022 (viz čl. II a XII zákona č. [286/2021](#) Sb.), dále jen „o. s. ř.“.

12. Dovolání bylo podáno včas, osobou k tomu oprávněnou, za splnění podmínky § 241 odst. 1 o. s. ř. Dovolací soud rovněž shledal, že dovolání obsahuje náležitosti vyžadované ustanovením § 241a odst. 2 o. s. ř. Dále se proto zabýval jeho přípustností.

13. Podle § 236 odst. 1 o. s. ř. lze dovoláním napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští.

14. Podle § 237 o. s. ř. není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu nebo která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

15. Dovolání je podle § 237 o. s. ř. přípustné pro řešení otázky, zda mezi účastníky došlo k uzavření přepravní smlouvy, či smlouvy zasilatelské, jež se neřídí Úmluvou CMR, neboť tato dovolacím soudem již vyřešená otázka má být posouzena jinak.

IV. Důvodnost dovolání

16. Dovolání je důvodné, neboť napadený rozsudek odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci (§ 241a odst. 1 o. s. ř.).

17. Právní posouzení věci je činnost soudu spočívající v podřazení zjištěného skutkového stavu pod hypotézu (skutkovou podstatu) vyhledané právní normy, jež vede k učinění závěru, zda a komu soud právo či povinnost přizná, či nikoliv.

18. Nesprávným právním posouzením věci je obecně omyl soudu při aplikaci práva na zjištěný skutkový stav (skutková zjištění), tj. jestliže věc posoudil podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

19. Z hlediska žalovanou vymezené právní otázky, pro jejíž řešení bylo dovolání shledáno přípustným, přezkum správnosti právního posouzení věci odvolacím soudem (soudy nižších stupňů) znamená posouzení jím učiněné právní kvalifikace vztahu mezi účastnicemi řízení jako (závazkového) vztahu ze smlouvy (resp. vícero takových smluv) o přepravě věci podle § 2555 a násl. o. z., jež podléhá režimu Úmluvy CMR.

20. Podle článku 1 odst. 1 věty první Úmluvy CMR se tato Úmluva vztahuje na každou smlouvu o přepravě zásilek za úplatu silničním vozidlem, jestliže místo převzetí zásilky a předpokládané místo jejího dodání, jak jsou uvedena ve smlouvě, leží ve dvou různých státech, z nichž alespoň jeden je smluvním státem této Úmluvy.

21. Podle § 2555 odst. 1 o. z. smlouvou o přepravě věci se dopravce zavazuje odesílateli, že přepraví věc jako zásilku z místa odeslání do místa určení, a odesílatel se zavazuje zaplatit dopravci přepravné.

22. Z výše již citovaného R 20/2013 se podává, že posouzení otázky, zda mezi stranami došlo k uzavření přepravní smlouvy, či smlouvy zasílatelské, jež se Úmluvou CMR neřídí, je vyhrazeno národním právním řádům; v tam řešeném případě (vzhledem ke skutkovým okolnostem konkrétní věci) českému obchodnímu zákoníku. Zatímco smlouvou o přepravě věci se dopravce zavazuje za úplatu přepravit věc (zásilku), smlouva zasílatelská je druhem smlouvy komisionářské a touto smlouvou se zasílatel zavazuje nikoliv přepravit věc, ale obstarat přepravu věci. Jde tedy o typ smlouvy obstaratelské. K těmto závěrům se Nejvyšší soud přihlásil rovněž v rozsudku ze dne 16. 7. 2019, sp. zn. 32 Cdo 1906/2019.

23. Nejvyšší soud v rozsudku velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia ze dne 19. 10. 2016, sp. zn. 31 Cdo 1570/2015, uveřejněném pod číslem 15/2018 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 15/2018“), formuloval a odůvodnil závěr, podle něhož Úmluva CMR je unifikační úmluvou, jejímž účelem je sjednotit úpravu podmínek přepravní smlouvy v mezinárodní silniční nákladní dopravě (srov. znění preambule Úmluvy CMR). Z povahy věci proto i výklad Úmluvy CMR by měl být postaven na stejném základě ve všech smluvních státech, bez ohledu na to, ve kterém státě je nárok uplatňován. Pojmy Úmluvy CMR je tak třeba interpretovat nezávisle na jejich významu v právu vnitrostátním (neodkazuje-li na ně úmluva přímo). Dosažení obdobného účinku Úmluvy CMR ve všech signatářských státech vyžaduje autonomní výklad, který je činěn též s přihlédnutím k účelu, cílům a systematickému uspořádání Úmluvy CMR.

24. V citovaném rozhodnutí Nejvyšší soud rovněž vyslovil, že uvedený závěr je třeba aplikovat s ohledem na faktickou povahu Úmluvy CMR, která sama o sobě není všeobsažná a zároveň zde neexistuje mezinárodní soudní těleso, které by bylo schopné utvářet skutečně autonomní výklad smlouvy. Při výkladu je tak třeba přihlédnout i k zahraničním soudním rozhodnutím; potud lze mluvit o autonomním výkladu. Autonomní interpretace v případě Úmluvy CMR představuje proto takový

výklad, který respektuje co nejlepší sledování účelu a cíle Úmluvy CMR a je v souladu s určitou obecnou rozhodovací praxí napříč signatářskými státy (srov. též rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2021, sp. zn. 23 Cdo 1628/2020, uveřejněný pod číslem 52/2022 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 11. 2023, sp. zn. 27 Cdo 198/2023, uveřejněný pod číslem 91/2024 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

25. V tomto rozhodnutí (R 15/2018) se však Nejvyšší soud nezabýval otázkou, kdy lze považovat uzavřenou smlouvu za smlouvu přepravní podle CMR, tedy neposuzoval otázku řešenou R 20/2013.

26. Předestřená autonomní interpretace Úmluvy CMR se ocitá v kolizi s již dříve vyjádřeným závěrem Nejvyššího soudu, zastávaným v R 20/2013 a na něj navazující judikatuře, dle které je posouzení otázky, zda mezi stranami došlo k uzavření přepravní smlouvy, jež se řídí Úmluvou CMR, či smlouvy zasílatelské, jež se Úmluvou CMR neřídí, vyhrazeno národním právním řádům. Není přitom pochyb, že čl. 1 odst. 1 Úmluvy CMR obsahuje výraz „smlouva o přepravě zásilek za úplatu silničním vozidlem“, jež je možné interpretovat autonomně, tedy nezávisle na jeho významu v právu vnitrostátním tak, aby bylo dosaženo obdobného účinku Úmluvy CMR ve všech signatářských státech.

27. Nejvyšší soud proto přihlédl k rozhodovací praxi soudů signatářských států Úmluvy CMR týkající se posuzované otázky, z níž se podávají níže uvedené závěry.

28. Rakouský Nejvyšší soudní dvůr v rozsudku ze dne 30. 5. 2012, sp. zn. 7 Ob 21/12g, vyslovil, že otázka, zda přeprava v konkrétním případě podléhá Úmluvě CMR, má být zodpovězena autonomně. I když Úmluva CMR nezmiňuje zasílatele s pevnými náklady (něm. „Fixkostenspediteur“), je vzhledem k tomu, že zasílatelství s pevnými náklady představuje z hospodářského pohledu přepravu zboží (něm. „Frachtgeschäft“), v mezinárodním srovnání převážně zastáván názor, že na zasílatelství s fixními náklady se použijí ustanovení Úmluvy CMR.

29. Německý Spolkový soudní dvůr v rozsudku ze dne 14. 2. 2008, sp. zn. I ZR 183/05, uvedl, že pojem přepravní smlouvy ve smyslu článku 1 Úmluvy CMR je třeba vykládat autonomně, a tedy odděleně od pojmů vnitrostátního práva. Úmluvě CMR proto podléhá též zasílatelství s fixními náklady (něm. „Fixkostenspedition“), a to bez ohledu na úpravu ve vnitrostátních předpisech.

30. Vrchní zemský soud v Düsseldorfu v rozsudku ze dne 27. 7. 2011, sp. zn. 18 U 81/08, uzavřel, že pojem „smlouva o přepravě“, pro který v Úmluvě CMR neexistuje žádná definice, je třeba vymezit samostatně, a tedy oddělit jej od vnitrostátní právní terminologie, protože jinak by byl ohrožen cíl co nejjednoduššího uplatňování Úmluvy CMR. Podle tohoto autonomního výkladu je pro existenci přepravní smlouvy rozhodující, zda měl speditér jednat pouze jménem svého příkazce, nebo zda měl přepravu převzít jako svůj vlastní závazek, což musí být v každém jednotlivém případě určeno výkladem.

31. Taktéž Vrchní zemský soud v Hammu se v rozsudku ze dne 14. 6. 1999, sp. zn. 18 U 217/98, ve vztahu k vymezení pojmu smlouvy o přepravě podle čl. 1 Úmluvy CMR přihlásil k autonomnímu, na národních právních rádech nezávislému výkladu Úmluvy CMR. Podle něj je takový autonomní výklad pojmu přepravní smlouvy v souladu s právní praxí různých smluvních států Úmluvy CMR. Tak je v Anglii a Belgii zastáváno pojetí, že speditér jednající na vlastní účet, který není povinen podat příkazci vyúčtování, je nahlížen jako „carrier“, resp. vztahuje se na něj Úmluva CMR. V německém a rakouském právu každopádně platí, že na zasílatele s pevnými náklady (něm. „Fixkostenspediteur“) se použije úprava přepravní smlouvy.

32. Nejvyšší soud zohlednil rovněž odbornou literaturu k této otázce. Také v ní je východiskem úvah myšlenka, že oblast působnosti Úmluvy CMR musí být stanovena co nejsamostatněji, tj. bez ohledu

na pojmové a systematické kategorie vnitrostátního práva. Jedině tak lze zajistit, aby podobné situace byly ve všech smluvních státech posuzovány v souladu s Úmluvou CMR a aby nevznikaly pobídky pro tzv. forum shopping, jež má právě standardizace práva omezit. Zaměřením na přepravní smlouvu, a nikoli na samotnou přepravu, dává Úmluva CMR najevo, že adresátem jejích pravidel není skutečný dopravce jako takový, ale smluvní dopravce (srov. JESSER-HUß, H. Münchener Kommentar zum HGB, 5. vydání, C. H. Beck: München, 2023, CMR Art. 1, marg. č. 8; obdobně F. FERRARI In FERRARI, F.; KIENINGER, E.-M.; MANKOWSKI, P. a kol. Internationales Vertragsrecht, 3. vydání, 2018, CMR Art. 1, marg. č. 7).

33. Z výše předestřené je zřejmé, že jak rozhodovací praxe signatářských států Úmluvy CMR, tak i odborná literatura shora uvedená tenduje k tomu, že při výkladu pojmu „smlouva o přepravě zásilek za úplatu silničním vozidlem“ ve smyslu čl. 1 odst. 1 Úmluvy CMR je třeba dát přednost autonomní interpretaci, neboť jedině tak lze zajistit jednotnost aplikace Úmluvy CMR v členských státech, a vyhnout se tak neblahé praxi tzv. forum shopping. Podle Nejvyššího soudu se proto již neuplatní závěr R 20/2013, podle kterého se posouzení otázky, zda mezi stranami došlo k uzavření přepravní smlouvy, či smlouvy zasílatelské řídí vnitrostátním právem.

34. Tím ovšem není ještě určeno, jaký ve skutečnosti má být autonomní obsah pojmu přepravní smlouvy ve smyslu Úmluvy CMR. I zde je nepochybně zapotřebí přihlídnout k rozhodovací praxi v členských státech Úmluvy CMR, resp. zohlednit též odbornou literaturu k dané otázce.

35. Tak např. polský Sąd Apelacyjny ve Varšavě v rozsudku ze dne 4. 12. 2003, sp. zn. I ACa 696/2003, judikoval, že strana jednala jako zasílatel a ne jako dopravce pouze tehdy, pokud se výrazným způsobem zavázala pouze k zorganizování přepravy.

36. K rozlišení mezi přepravní smlouvou a smlouvou o obstarání přepravy R. LOEWE v klasickém komentáři k Úmluvě CMR uvádí, že rozhodující z tohoto hlediska bude vždy úmysl stran [srov. LOEWE, R. Commentary on the Convention of 19 May 1956 on the Contract for the International Carriage of Goods by Road (CMR), 1975, čl. 1, bod 22, s. 7].

37. Podle J. LOJDY by přepravní smlouva ve smyslu Úmluvy CMR v podstatě šlo definovat jako smlouvu, jejímž hlavním předmětem je vykonání přepravy (srov. LOJDA, J. Rozsah a způsob použití Úmluvy CMR. Obchodněprávní revue, roč. 2014, č. 4, s. 121 a násl. a v něm citovanou literaturu). Obdobně F. FERRARI uvádí, že z autonomního výkladu Úmluvy CMR vyplývá, že smlouvou o přepravě za úplatu je smlouva, na jejímž základě se dopravce primárně zavazuje za úplatu přepravit zboží z jednoho místa na druhé pod vlastním vedením a na vlastní odpovědnost (nikoli však nutně osobně) [srov. F. FERRARI In FERRARI, F.; KIENINGER, E.-M.; MANKOWSKI, P. a kol. Internationales Vertragsrecht, 3. vydání, 2018, CMR Art. 1, marg. č. 7].

38. Odborná literatura rovněž zdůrazňuje, že v praxi stále většímu stírání rozdílů mezi zasílatelstvím a přepravou je třeba čelit rozšířením působnosti ustanovení přepravního práva na šedou zónu pochybných případů. Převažuje proto názor, že v pochybnostech má být daná smlouva posouzena jako smlouva o přepravě ve smyslu Úmluvy CMR (srov. LOJDA, J. Rozsah a způsob použití Úmluvy CMR. Obchodněprávní revue, roč. 2014, č. 4, s. 121 a násl. a tam citovanou literaturu).

39. Podle H. JESSER-HUßOVÉ přepravní smlouva ve smyslu Úmluvy CMR zahrnuje nejen zřejmý případ tzv. samovstupu zasílatele (něm. „Selbsteintritt“; v našem právu srov. § 2474 o. z.), ale i tzv. přepravní zakázky (něm. „Transportkommission“), kde je dodání v souladu se smlouvou přislíbeno stejným způsobem jako ve smlouvě o přepravě. Rovněž tzv. sdružené přepravy (něm. „Sammelladungsverkehr“) mohou nabízet pouze ti, kteří mají zřízeny pevné dopravní linky a mají nad nimi určitou organizační moc, například tím, že mohou volně disponovat určitými kapacitami. Totéž platí pro zasílatele s pevnými náklady (něm. „Fixkostenspediteur“), který může svou nabídku

za pevné sazby učinit pouze tehdy, pokud může ovlivnit své náklady, tj. pokud má organizační moc disponovat požadovanou přepravou. Ve všech těchto případech je zavázaný dopravcem ve smyslu čl. 1 Úmluvy CMR (srov. JESSER-HUß, H. Münchener Kommentar zum HGB, 5. vydání, C. H. Beck: München, 2023, CMR Art. 1, marg. č. 8).

40. V souladu s výše uvedenými závěry literatury tak Nejvyšší soud dospěl k závěru, že autonomnímu výkladu pojmu přepravní smlouvy ve smyslu Úmluvy CMR odpovídá závazek dopravce přepravit (za podmínek čl. 1 odst. 1 Úmluvy CMR) zásilku za úplaty na vlastní odpovědnost, nikoli však nutně osobně. Dopravce se tedy ve smlouvě musí zavázat, že za provedení přepravy zodpovídá, nikoliv že pouze zajistí přepravu zásilky prostřednictvím jiné osoby; v tom případě by se jednalo o zasílatele či jiného obstaravatele. Vlastní odpovědnost znamená, že dopravce má podle smlouvy odpovídat protistraně za uskutečnění plnění, tj. za dodání zásilky příjemci v souladu se smlouvou, tj. řádně a včas (srov. JESSER-HUß, H. Münchener Kommentar zum HGB, 5. vydání, C. H. Beck: München, 2023, CMR Art. 1, marg. č. 6), přičemž v pochybnostech má být daná smlouva posouzena jako smlouva o přepravě ve smyslu Úmluvy CMR.

41. Zda závazek dopravce odpovídá v jednotlivém případě výše uvedenému, je třeba zjistit výkladem konkrétní smlouvy. Vzhledem k tomu, že Úmluva CMR neobsahuje vlastní interpretační pravidla, použijí se výkladová ustanovení konkrétního národního právního řádu (za všechny srov. BAHNSEN, K. In EBENROTH, C. T.; BOUJONG, K. Handelsgesetzbuch. 2. svazek, 5. vydání, C. H. Beck: München, 2024, CMR Art. 1, marg. č. 3); v případě aplikace českého právního řádu se uplatní ustanovení § 555 a násl. o. z.

42. Lze tak shrnout, že R 20/2013 se již neuplatní v závěru, že posouzení otázky, zda mezi stranami došlo k uzavření přepravní smlouvy, jež se řídí Úmluvou CMR, či smlouvy zasílatelské, jež se Úmluvou CMR neřídí, je vyhrazeno národním právním řádům.

43. Čl. 1 odst. 1 Úmluvy CMR obsahující výraz „smlouva o přepravě zásilek za úplaty silničním vozidlem“, je namísto interpretovat autonomně, tedy nezávisle na jeho významu v právu vnitrostátním tak, aby bylo dosaženo obdobného účinku Úmluvy CMR ve všech signatářských státech.

44. V poměrech projednávané věci je pro řešení otázky konkrétního smluvního typu sjednaného mezi účastnicemi řízení, potažmo možnosti na věc aplikovat Úmluvu CMR, se zřetelem ke shora uvedenému rozhodující posouzení, zda mezi stranami došlo k uzavření přepravní smlouvy ve smyslu Úmluvy CMR. Za tímto účelem bylo s ohledem na zásadu autonomie vůle a smluvní volnosti stran nezbytné posoudit, k jakému právnímu jednání směřovala vůle smluvních stran, jejíž projev je v případě pochybností třeba podrobit výkladu podle interpretačních pravidel obsažených v § 555 a násl. o. z. Jestliže odvolací soud (ani soud prvního stupně) takto nepostupoval, je jím provedené právní posouzení neúplné, a tedy nesprávné.

45. Jelikož rozsudek odvolacího soudu není správný a nejsou splněny podmínky pro zastavení dovolacího řízení, pro odmítnutí dovolání, pro zamítnutí dovolání nebo pro změnu rozhodnutí odvolacího soudu, Nejvyšší soud napadený rozsudek odvolacího soudu zrušil (§ 243e odst. 1 o. s. ř.). Za této situace již bylo nadbytečné se zabývat v dovolání namítanými vadami řízení.

46. Důvody, pro které byl zrušen rozsudek odvolacího soudu, platí také pro rozsudek soudu prvního stupně, a Nejvyšší soud proto zrušil i tento rozsudek a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2 věta druhá o. s. ř.).

47. Je tedy na soudu prvního stupně (odvolacím soudu), aby se opětovně zabýval povahou právního vztahu mezi účastnicemi řízení a provedl výklad právního jednání stran, aby mohl posoudit, zda mezi

stranami došlo k uzavření přepravní smlouvy ve smyslu Úmluvy CMR, či nikoliv.

Další články:

- [Blankosměnka](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Valná hromada](#)
- [Směnečný a šekový platební rozkaz, prominutí zmeškání lhůty \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Smlouva o dílo \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Veřejné zakázky](#)
- [Výklad právních předpisů, přepravní smlouva](#)
- [Smluvní pokuta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Zpráva o vztazích](#)
- [Zákaz konkurence](#)